

Renserier

Vi har fundet forureninger i jorden på mange af de grunde, hvor der tidligere har ligget eller stadig ligger et renseri. Forureningerne skyldes i de fleste tilfælde lang tids påvirkning med spild af renevæske på jorden eller utætheder i kloakker, rørføringer og gulvbelægninger. Forureningen kan også skyldes dampe fra udluftningen eller utætheder i beholdere med brugt eller nyt renevæske samt tanke med fyringsolie, men den kan også skyldes uheld, hvor f.eks. en beholder er væltet eller en slange er hoppet af.

Renseriers brug af miljøskadelige stoffer

Renserier er virksomheder, som udfører kemisk tekstilrensning ved hjælp af renevæske, typisk organiske opløsningsmidler. Virksomhederne renser alle former for tekstiler, tøj (herunder pelsværk og skind), tæpper og gardiner. Rensningen foretages enten maskinelt eller manuelt. Virksomhedens aktiviteter omfatter typisk en forbehandling, en kemisk rensning og til sidst en tørring og presning.

Der har gennem tiden været anvendt mange forskellige typer renevæsker, som f.eks. benzin, terpentiner og chlorerede opløsningsmidler. Siden 1930 er der hovedsageligt anvendt chlorerede opløsningsmidler (trichlorethylen og tetrachlorethylen). På et tidspunkt blev der også anvendt freon til rensning, men dette stof er i dag forbudt.

Mange af disse stoffer kan have skadevirkninger på sundhed og miljø - også når de havner i jorden.

Årsag til forurening

Forureningsrisikoen er afhængig af, hvordan renseriet har været indrettet og den orden og renlighed, der har været på stedet. Nogle af de almindeligste årsager til forurening er nævnt i skemaet.

Hvor i renseriet?	Årsag til forurening
Renserimaskiner	Spild eller utætheder i maskinen eller rørføringer
Beholdere med oplag af nyt og brugt renevæske	Udsivning fra utætte beholdere, spild ved håndtering og påfyldning
Udluftning, luftafkast	Fortætning af dampe med renevæske
Gulvafløb, kloaksystemer og spildbrønd, faskiner mv.	Utætheder i kloakker, gulvafløb og rørføringer
Fyringsolietanke	Utætheder i tanke og rørsystemer, overfyldning af tanke
Affaldsoplag	Udvaskning af kemiske stoffer

Stofferne og deres skæbne i miljøet

Jorden og grundvandet under renserier kan være forurenet med mange forskellige kemiske stoffer. De almindeligste stoffer og deres skæbne i miljøet er vist i skemaet.

Stoftype	Hvor ender stofferne?	Hvad sker der med stofferne?
Chlorerede opløsningsmidler, f.eks. trichlorethylen og tetrachlorethylen	Spredes i jorden – kan udvaskes til grundvandet og afdampe til indeklimaet	Kan nedbrydes i jorden og grundvandet. Nogle opløsningsmidler nedbrydes kun langsomt i jord og grundvand
Freon	Spredes i jorden – kan udvaskes til grundvandet og afdampe til indeklimaet	Kan nedbrydes i jorden og grundvandet
Olieprodukter, f.eks. benzin, fyringsolie og terpentin	Spredes i jorden – kan udvaskes til grundvandet og afdampe til indeklimaet	Kan nedbrydes i jorden og grundvandet

Yderligere information

Vil du vide mere om renseriers forurening af jord- og grundvandsmiljøet, henviser vi til:

Branchebeskrivelse for renserier. Amternes Videncenter for Jordforurening. Teknik og Administration Nr. 3, 1999.

Rapporten finder du på Amternes Videncenter for Jordforurenings hjemmeside under "Rapporter" på www.avjinfo.dk.

Supplerende oplysninger kan desuden findes på samme hjemmeside under "LIX".